

17.32x14.31	1	15	עמוד	15	הארץ - כותרת	30/05/2016	53490380-2
בועז סנג'רו - ראש החטיבה למשפט פלילי וקרימינולוגי - 26330							

בועז סנג'רו

האווילות שבמאסר עברייני רכוש

ועל כך אנו משלמים ביוקר בכספי המסים שלנו: עלות הכ-ליאה היא כ-10,000 שקל לחודש לאסיר, ואלה רק הוצאות שוטפות ישירות, ועליהן יש להוסיף את עלויות ההקמה של מתקני כליאה ואת הנוק הכלכלי למשפחות האסירים. בכסום כזה ניתן, למשל, לממן שכר של קצין מב-חן, שיטפל ב-30 אנשים שעברו עבירה, עם סיכויי שיקום טובים בהרבה; או לממן חינוך טוב יותר בבתי הספר; או להגדיל את התמיכה בשכבות החלשות.

אולי פסק הדין החדש באיטליה יגרום לנו לעצור לרגע ולחשוב שוב על "הכליאה הגדולה" (כלשון מישל פוקו) הנוהגת אצלנו. אולי נבין, שיש לצמצם אותה באופן משמעותי, כך שעונש כה קשה כמאסר ייוחד לעבריינים המסוכנים, המעטים, ולעבריינות רכוש סטנדרטית נשכיל לפתח דרכי התמודדות חכמות יותר ואכוזיות פחות.

פרופ' סנג'רו מלמד במרכז האקדמי למשפטים ולעסקים ברמת גן

רבים לפרקי זמן ממושכים נכש-לה לחלוטין, ולא השיגה לא הר-תעה ולא שיקום. לפיכך ההמלצה בדו"ח היא לצמצם את הכליאה ולהפנות את המשאבים לעונשים חמורים פחות ולתמיכה בקהילות חלשות, כדי שלא יצמיחו פשיעה רבה. הדו"ח ממליץ על שינויים מרחיקי לכת בחקיקה, בפסיקה ובמדיניות של רשויות האכיפה כדי להביא לצמצום משמעותי במספר הכלואים.

השימוש המופרז במאסר הוא אווילי: אנו גורמים סבל עצום לאלפי אסירים, לבני משפחותיהם ולחבריהם. בנוסף לשלילת החירות, תנאי המאסר בישראל מחפירים. שטח המחיה הממוצע לאסיר הוא שלושה מ"ר ברוטו – פחות ממחצית מהתקן הבינלאומי. המחקרים מלמדים, שהאסיר עובר בכלא תהליך המכונה "פריוניזציה": הוא מתחבר לעבריינים ולומד מהם. בתום מאסרו ישוב לחברה עם מה שלמד מעבריינים ועם טינה גדולה כלפי החברה שה-תאכזרה אליו.

הערכאה הראשונה ויטענו, כי כשם שלפני מאות שנים התא-כורו החברה הצרפתית (ולא רק היא) ומערכת המשפט שלה לח-לשים ולרעבים, כך נעשה גם כיום, ולא רק באיטליה, אלא במקומות רבים נוספים.

מתוך אלפי האסירים הלא-ביטחוניים בישראל מעטים הם המסוכנים, המרצים עונשי מאסר בשל עבירות אלימות, מגרימת חבלה, דרך תקיפה, ועד רצח. רוב האסירים אינם אלימים ואינם מסוכנים. מכוחו של חוק עונשין רווי עונשים מופרזים, שירשנו מהמנדט הבריטי, אנו דנים למא-סר כדבר שבשגרה אנשים שעב-רו עבירות רכוש. אמנם לא כולן נעברו בנסיבות הדומות לסיפור של המהגר הרעב באיטליה, אך עדיין: אלה עבירות רכוש, בלא שמץ אלימות.

דו"ח של המכון הלאומי האמ-ריקאי למדע משנת 2014, שבחן לעומק את המחקרים המרכזיים בעניין עונשי מאסר, מצא, כי מפ-ריונים בשימוש בעונש הקשה הזה. מתברר, שהמדיניות של מאסרים

פסק דין חדשני ובעל מסר יפהפה זיכה באח-רונה בית המשפט לע-רעורים באיטליה אביון חסר בית מאוקראינה, שבהיותו רעב נטל ממרכול בג'נובה (גנואה) פיסת גבינה ונתח נקניק בלי לש-לם בעבורם. שווי המזון שנטל למ-חייתו היה ארבעה יורו. בערכאה הראשונה הורשע האיש ונידון לשישה חודשי מאסר בפועל ולי-קנס של 100 יורו.

הזיכוי בערעור התבסס על סייג הצורך. נקבע, כי הנאשם נטל כמות מזון קטנה בשל צורך מיידי וחינוני במזון. הזכות לשרוד הועדפה על זכות הקניין, כראוי. בספר "עלובי החיים" של ויקטור הוגו נשלח הגיבור, ואן ולואן, למאסר ממושך לאחר שגנב לחם בעבור הילדים הרעבים של אחו-תו האלמנה. האם כאמת התקד-מנו מאז?

האופטימים יצטטו מפסק הדין המתקדם של ערכאת הער-עור האיטלקית ויטענו להתקד-מות החברה האנושית. הפסימים יצטטו מפסק הדין החשוך של